

çekme olduğu bildiriliyor. Nisâ sûresi 150. ve 151. âyetlerinde ise Allah'la peygamberleri birbirinden ayıran ve «Bir kısmına inanınız, bir kısmına da inanmayız» diyenlerin gerçek anlamda kâfir oldukları vurgulanıyor.)

95. (Seninle) alay edenlere karşı biz sana yeteriz.

96. Onlar Allah ile beraber başka bir tanrı edinenlerdir. (Kimin doğru olduğunu) yakında bilecekler!

97. Onların söyledikleri şeyler yüzünden senin canının sıkıldığını andolsun biliyoruz.

98. Sen şimdi Rabbini hamd ile tesbih et ve secde edenlerden ol!

99. Ve sana yakîn (ölüm) gelinceye kadar Rabbine ibadet et!

(16)

ONALTINCI SÜRE

en-NAHL

Nahl sûresi 128 âyet olup, son üç âyeti Medine'de, diğerleri Mekke'de inmiştir. 68. âyette bal arsından söz edildiği için sûreye bu ad verilmiştir.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Allah'ın emri gelmiştir. Artık onu istemekte acele etmeyin. Allah, onların koştukları ortaklardan uzak ve yücedir.

2. Allah kendi emriyle melekleri, kullarından dilediği kimseye vahiy ile, «Benden başka tanrı olmadığına dair (kullarımı) uyandır ve benden korkun» diye gönderir.

3. (Allah) gökleri ve yeri hak ile yarattı. O, koştukları ortaklardan münezzehtir.

4. O, insanı bir damla sudan yarattı. Fakat bakarsın ki (insan) Rabbine açık bir hasım oluvermiştir.

5. Hayvanları da O yarattı. Onlarda sizin için ısıtıcı (şeyler) ve birçok faydalar vardır. Onlardan bir kısmını da yersiniz.

6. Sizin için onlardan ayrıca akşamleyin getirirken, sabahleyin salıverirken bir güzellik (bir zevk) vardır.

91. Onlar, Kur'an'ı bölüp ayıranlardır.

(Kur'an'ı bölüp ayıranlar, onun bir kısmını kabul edip, bir kısmını da reddedenlerdir. Veya Kur'an'a şiir, kehanet ve masal diyenlerdir.)

92, 93. Rabbin hakkı için, mutlaka onların hepsini yaptıklarından dolayı sorguya çekeceğiz.

94. Sana emrolunanı açıkça söyle ve ortak koşanlardan yüz çevir!

(Bu âyetlerde de görüldüğü gibi Kur'an-ı Kerim'in bir kısmına inanıp, bir kısmına inanmayanlardan Allah «müşrikler» diye söz ediyor. Bakara sûresi 85. âyetinde Kur'an'ın bir kısmına inanıp, bir kısmına inanmayanların cezasının dünyada rüsvaylık, ahirette de en şiddetli azabı

سُورَةُ النَّحْلِ

الجزء الرابع عشر

وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّئِي تَكُونُوا تِلْغَابِيهِ إِلَّا شِيقَ
 الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرؤُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٧﴾ وَالخَيْلَ وَالْبغالَ
 وَالْحَمِيرَ لَتَرْكَبُوها وَزِينَةً وَيَخْلُقُ ما لا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾
 وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْها جَابِرٌ وَلَوْ شاءَ لَهَدَنَكُمُ
 أَجْمَعِينَ ﴿٩﴾ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ ماءً لَكُمْ
 مِنْهُ شَرابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾ يُبْتِغُ لَكُمْ
 بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنابَ وَمِنْ كُلِّ
 الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ
 ﴿١١﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
 وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِ رَبِّ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
 يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾ وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا
 أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣﴾
 وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا
 وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حَبْلَةً حَلِيبَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلَ مَوْجِرًا
 فِيهِ وَتَلْتَبَتُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

٢٦٨

7. Bu hayvanlar sizin ağırlıklarınızı, ancak güçlülere katlanarak varabileceğiniz bir memlekete taşırlar. Şüphesiz Rabbiniz çok şefkatli, pek merhametlidir.

8. Atları, katırları ve eşekleri binmeniz ve (gözlere) zinet olsun diye (yaratır). Allah şu anda bilemeyeceğiniz daha nice (nakil vasıtaları) yaratır.

(Nitekim, bu âyetlerden de anlaşılacağı üzere eskiden insanlar, taşıma aracı olarak yalnızca büyük ölçüde hayvan gücünden yararlanmış oldukları halde, zamanla ve özellikle son asırda nakil vasıtaları, gerek çeşit, gerekse sürat bakımından akıllara durgunluk veren bir gelişme göstermiştir. İşte yukarıdaki âyetin «Allah, şu anda bilemeyeceğiniz daha nice (nakil vasıtaları) yaratır» meâlindeki ifadesi ile bu gelişmeye işaret etmektedir ve şüphesiz bu gelişme, Allah'ın insanlara en büyük lütuflarından biridir.)

9. Yolun doğrusu Allah'ındır. Yolun eğrisi de vardır. Allah dileyseydi hepinizi doğru yola iletirdi.

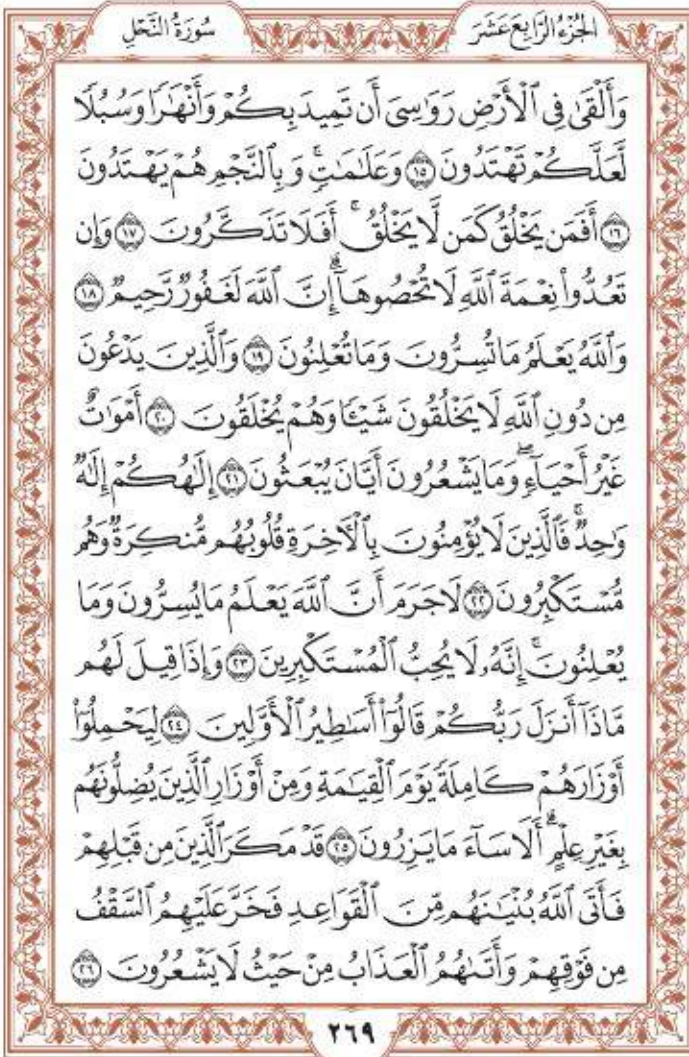
10. Gökten suyu indiren O'dur. Ondan hem size içecek vardır, hem de hayvanlarınızı otlatacağınız bitkiler.

11. (Allah) su sayesinde sizin için ekinler, zeytinler, hurmalar, üzümler ve diğer meyvelerin hepsinden bitirir. İşte bunlarda düşünen bir toplum için büyük bir ibret vardır.

12. O, geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin hizmetinize verdi. Yıldızlar da Allah'ın emri ile hareket ederler. Şüphesiz ki bunlarda aklını kullananlar için pek çok deliller vardır.

13. Yeryüzünde sizin için rengârenk yarattıklarında da öğüt alan bir toplum için gerçek bir ibret vardır.

14. İçinden taze et (balık) yemeniz ve takacağınız bir süs (eşyası) çıkarmanız için denizi emrinize veren O'dur. Gemilerin denizde (suları) yara yara gittiklerini de görüyorsunuz. (Bütün bunlar) onun lütfunu aramanız ve nimetine şükretmeniz içindir.

15. Sizi sarsmaması için yeryüzünde sağlam dağları, yolunuzu bulmanız için de ırmakları ve yolları yarattı.

16. Daha nice alâmetler (yarattı). Onlar, yıldızlarla da yollarını doğrulturlar.

17. O halde, yaratan (Allah), yaratmayan (putlar) gibi olur mu? Hâla düşünmüyor musunuz?

18. Allah'ın nimetini saymaya kalksanız, onu sayamazsınız. Hakikaten Allah çok bağışlayan, pek esirgeyendir.

(Sûrenin başından buraya kadar sıralanan âyetlerin çoğu, insanı, etrafını çevreleyen tabii varlık ve olaylar üzerinde düşünmeye, araştır-

maya ve esrarına vâkıf olmaya çağırmakta, böylece, bir yandan bu âlemde hizmetine sunulan bu varlık ve olaylar hakkında daha çok bilgiler ediniş bunların sağlayacağı imkân ve nimetlerden en güzel şekilde yararlanmaya teşvik etmektedir. Bu insanın dünyevi terakkisi için gereklidir; diğer yandan, kâinattaki incelikleri, hârikaları mümkün olduğunca müşahede etmek yoluyla, bu nizamın kurucusu olan Ulu Allah'ın varlığını ve kudretinin sonsuzluğunu sezmeye, böylece güçlü bir imana sahip olmaya sevk etmektedir. Bu da insanın ahiret mutluluğu için gereklidir.)

19. Allah, gizlediğinizi de açıkladığını da bilir.

20. Allah'ı bırakıp da taptıkları (putlar), hiçbir şey yaratamazlar. Çünkü onlar kendileri yaratılmışlardır.

21. Onlar diriler değil, ölülerdir. Ne zaman diriltileceklerini de bilmezler.

22. İlâhınız bir tek Tann'dır. Fakat ahirete inanmayanlar var ya, onların kalpleri inkârcı, kendileri de böbürlenmiş kimselerdir.

23. Hiç şüphesiz Allah, onların gizleyeceklerini de açıklayacaklarını da bilir. O, büyüklük taslayanları asla sevmeyiz.

24. Onlara: Rabbiniz ne indirdi? denildiği zaman, «Öncekilerin masallarını» derler.

25. Kıyamet gününde kendi günahlarını tam olarak taşımaları ve bilgisizce saptırmakta oldukları kimselerin günahlarından da bir kısmını yüklenmeleri için (öyle derler). Bak ki yüklenecekleri şey ne kötüdür!

(Zira sapanla saptıran ortaklardır; birisi öbürünü saptırmış, öbürü de onun saptırmasına boyun eğmiştir. Öyleyse günahı ikisi beraber yükleneceklerdir.)

«Saptırmanın bilgisizce olması» saptırılana dönük bir keyfettir. Yani uydukları yolun sapıklık olduğunu bilmeden saptırılmışlardır, demektir. Bu da tek başına iyi niyetin yetersizliğini, ihlâsla beraber, doğrunun tesbiti için gayret sarfetmenin gerekli olduğunu gösterir.)

26. Onlardan öncekiler de (peygamberlere) hile yapmışlardı. Sonunda Allah da onların binalarını temellerinden söktü üstlerindeki tavan da tepelerine çöktü. Bu azap onlara, farkedemedikleri bir yerden gelmişti.

27. Sonra kıyamet gününde (Allah), onları rezil eder ve der ki: «Kendileri hakkında (müminlere) düşman kesildiğiniz ortaklarım nerede?» Kendilerine ilim verilmiş olanlar derler ki: «Şüphesiz bugün rezillik ve kötülük kâfirlere dir.»

28. Kendilerine haksızlık ederlerken meleklerin canlarını aldıkları kimseler: Biz hiçbir kötülük yapmıyorduk, diyerek teslim olurlar. (Melekler onlara şöyle der:): «Hayır, Allah, sizin yaptıklarınızı elbette çok iyi bilendir.»

29. «O halde, içinde ebedî kalacağınız cehennem kapılarından girin! Kibirlenenlerin yeri ne kötüdür!»

(Allah Teâlâ, sürenin başından buraya kadar, kendisinin varlığı ve birliğine, ibadete lâyık olduğuna dair bir çok delil sıraladıktan sonra, inananların durumlarını ve neticede gidecekleri yerleri ve bu yerlerin kötülüğünü belirtti. Buna karşılık, bundan sonraki âyetlerde de iman edenlerin durumları ve varacakları yerin iyiliği ve güzelliği anlatılacaktır.)

30. (Kötülüklerden) sakınanlara: Rabbiniz ne indirdi? denildiğinde, «Hayır (indirdi)» derler. Bu dünyada güzel davrananlara, güzel mükâfat vardır. Ahiret yurdu ise daha hayırlıdır. Takvâ sahiplerinin yurdu gerçekten güzeldir!

(Bazı tefsirlerin nakline göre hac mevsiminde Arap boyları Mekke'ye heyetler göndererek Hz. Muhammed hakkında bilgi toplarlardı. Bir heyet yetkilisi geldiği zaman müşrikler ona mani olmak istemiş ve dönmesini emretmişlerdi. Ayrıca, «Onunla görüşmemen senin için daha hayırlı olur» demişlerdi. O da «Eğer ben Muhammed hakkında bilgi almadan kavmime dönersem çok kötü bir temsilci olurum» demiş, Allah Resülü'nün arkadaşlarına onun durumunu sormuştu. Onlar da, «O bize hayır getirmiştir» diye karşılık vermişlerdi. Ayet bu olaya değinmektedir.)

31. (O yurt,) girecekleri, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleridir. Onlar için orada kendilerine diledikleri her

سُورَةُ النَّحْلِ

الجزء الرابع عشر

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٣١﴾ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةَ طَالِمَى أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا السَّلَامَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾ فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَيْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٣٣﴾ وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرٌ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلِلَّذِينَ تَلَاؤُوا خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾ جَنَّاتٌ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يُجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةَ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ آدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٦﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٧﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٨﴾

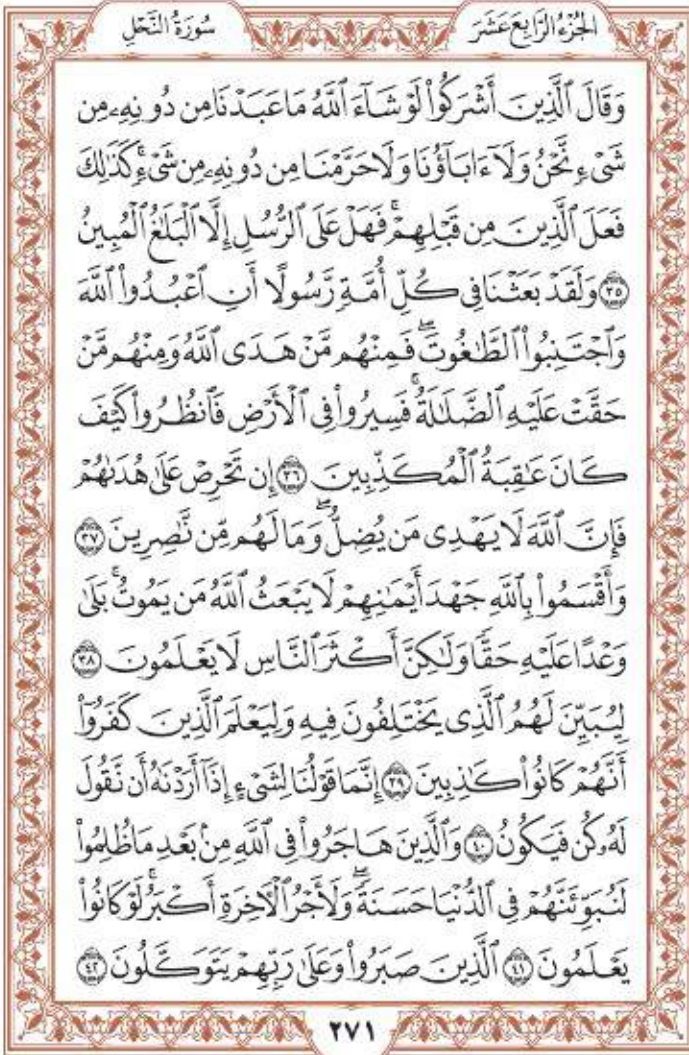
٢٧٠

şey vardır. İşte Allah, takvâ sahiplerini böyle mükâfatlandırır.

32. (Onlar,) meleklerin, «Size selâm olsun. Yapmış olduğunuz (iyi) işlere karşılık cennete girin» diyerek tertemiz olarak canlarını aldıkları kimselerdir.

33. (Kâfirler) kendilerine meleklerin gelmesinden veya Rablerinin emrinin gelmesinden başka bir şey mi bekliyorlar? Onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı. Allah onlara zulmetmedi, fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.

34. Sonunda yaptıklarının cezası onlara ulaştı ve alay etmekte oldukları şey onları çepeçevre kuşatıverdi.

(Tâgüt için Nisâ sûresi 60. âyete bak.)

37. (*Resûlüm!*) Sen, onların hidayete ermelerine çok düşkünlük göstersen de bil ki Allah, saptırdığı kimseyi (*dilemezse*) hidayete erdirmez. Onların yardımcıları da yoktur.

38. Onlar: «Allah ölen bir kimseyi diriltmez» diye olanca güçleriyle Allah'a and içtiler. Aksine, bu O'nun bizzat kendisinin ettiği gerçek bir vâdidir. Fakat insanların çoğu bilmez.

39. Hakkında ihtilaf ettikleri şeyi onlara açıklaması ve kâfir olanların da kendilerinin yalancılar olduklarını bildirmeleri için (*Allah onları diriltecek*).

40. Biz, bir şeyin olmasını istediğimiz zaman, ona (*söyleyecek*) sözümüz sadece «Ol» dememizdir. Hemen olur.

41. Zulme uğradıktan sonra Allah yolunda hicret edenlere gelince, onları dünyada güzel bir şekilde yerleştireceğiz. Eğer bilirlerse ahiretin mükâfatı elbette daha büyüktür.

42. (*Onlar*) sadece Rablerine tevekkül ederek sabredenlerdir.

(Bu iki âyette bildirilenler, başta Resûlullah (s.a.) olmak üzere Kureyş'in zulmü yüzünden hicret eden müslümanlardır. Gerçekten bu muhacir müslümanlar, yurtlarını terketmenin verdiği geçici sıkıntılardan kurtulduktan sonra, yüce Peygamber'in önderliğinde din ve dünya hayatı bakımından düzenli, huzurlu ve kısa zamanda küfür tarafını altedecek kadar güçlü bir toplum meydana getirmişlerdi.)

35. Ortak koşanlar dediler ki: «Allah dileseydi ne biz ne de babalarımız ondan başkasına tapardık. Onun emri olmadan hiçbir şeyi de haram kılmazdık.» Onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı. Peygamberlerin üzerine açık seçik tebliğden başka bir şey düşer mi!

36. Andolsun ki biz, «Allah'a kulluk edin ve Tâgüt'tan sakının» diye (*emretmeleri için*) her ümmete bir peygamber gönderdik. Allah, onlardan bir kısmını doğru yola iletti. Onlardan bir kısmı da sapıklığı hak ettiler. Yeryüzünde gezin de görün, inkâr edenlerin sonu nasıl olmuştur!

43. Senden önce de, kendilerine vah-yettiğimiz kişilerden başkasını pey-gamber olarak göndermedik. Eğer bil-miyorsanız, bilenlere sorun.

44. Apaçık mucizeler ve kitaplarla (gönderildiler). İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için ve düşünüp anlaşılar diye sana da bu Kur'an'ı indirdik.

45, 46. Kötülük tuzakları kuranlar, Allah'ın, kendilerini yere geçirmeyeceğinden veya kendilerine bilemeyecekleri bir yerden azabın gelmeyeceğinden veya onlar dönüp dolaşırlarken Allah'ın kendilerini yakalamayacağından emin mi oldular? Onlar (Allah'ı) âciz bırakacak değillerdir.

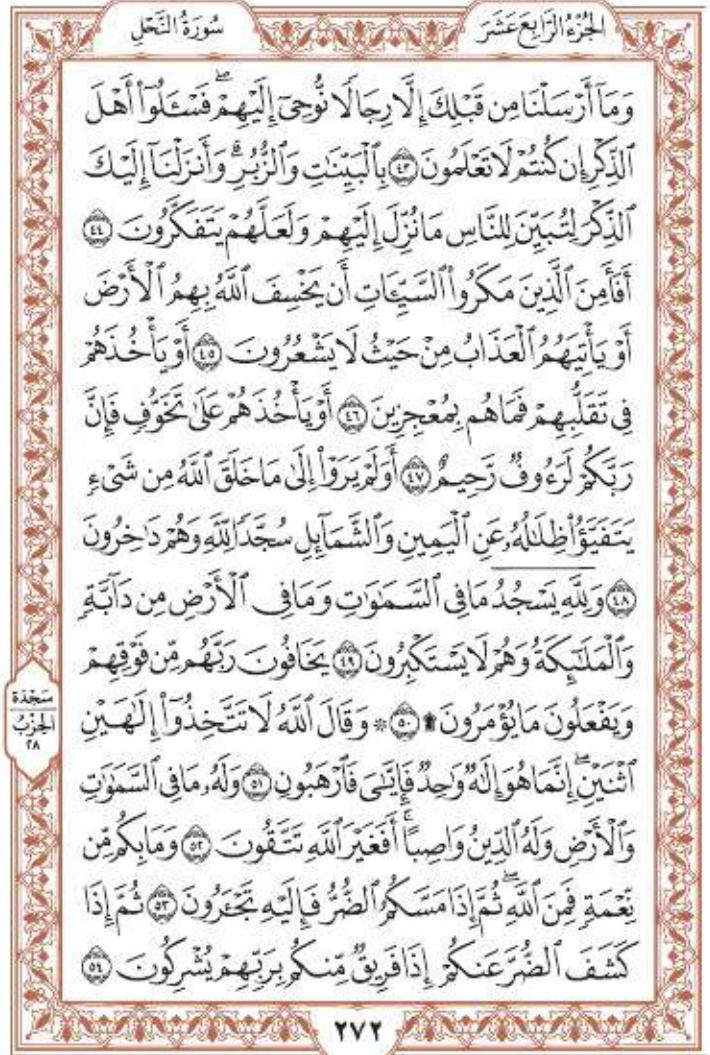
47. Yoksa Allah'ın kendilerini yavaş yavaş tüketerek cezalandırmayacağından (emin mi oldular)? Kuşkusuz Rab-bin çok şefkatli, pek merhametlidir.

48. Allah'ın yarattığı herhangi bir şeyi görmediler mi? Onun gölgeleri, küçülerek ve Allah'a secde ederek sağa sola döner.

(Yani gölgesi bulunan eşyanın gölgeleri bile sahiplerinin hükmünde değil, Allah'ın emri altındadır. Sahibi ne kadar uğraşırsa uğraşsın, gölge Allah Teâlâ'nın emri ve takdiri doğrultusunda ışığın geldiği noktaya ters istikamette düşer ve onun değişmesini takip eder. Aynı zamanda gölge ışığın bir eseri de değildir. Ancak Allah'ın bir kanunu gereğidir. Dolayısıyla eşyanın gölgele-lerinde bile hüküm ve tasarruf Allah'ındır.)

49. Göklerde bulunanlar, yerdeki canlılar ve bütün melekler, büyüklük taslamadan Allah'a secde ederler.

50. Onlar, üstlerindeki Rablerinden korkarlar ve kendilerine ne emrolunursa onu yaparlar.

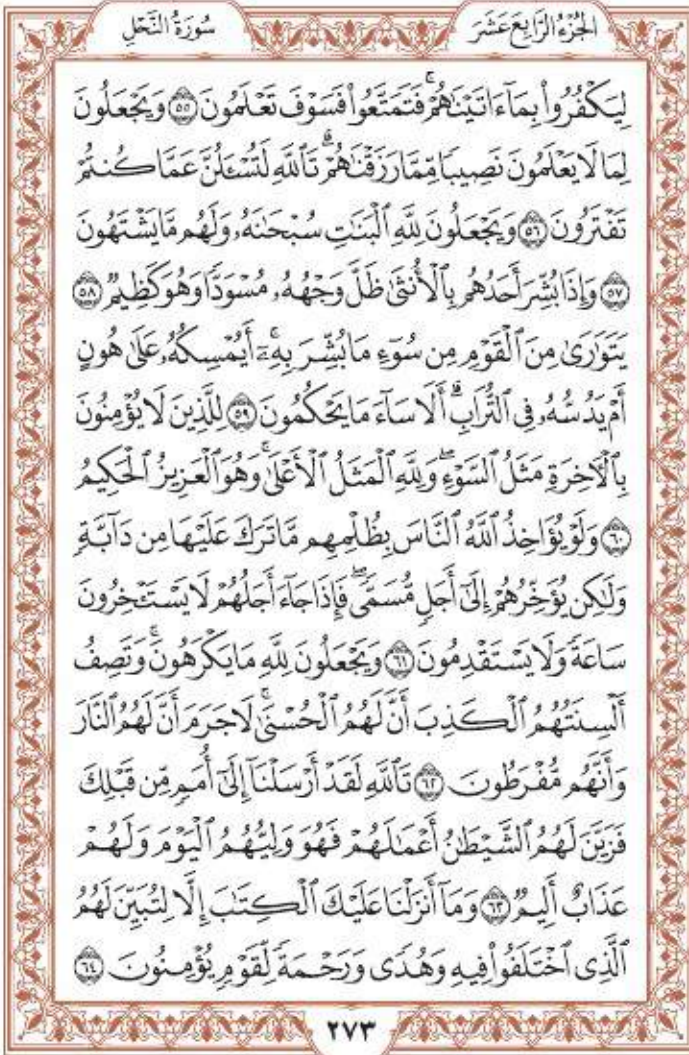

51. Allah buyurdu ki: İki tann edin-meyin! O ancak bir Tann'dır. O halde yalnız benden korkun!

52. Göklerde ve yerde ne varsa, O'nundur, din de yalnız O'nundur. O halde Allah'tan başkasından mı korku-yorsunuz?

53. Nimet olarak size ulaşan ne varsa, Allah'tandır. Sonra size bir zarar dokun-duğu zaman da yalnız O'na yalvarırsı-nız.

54. Sonra da sizden o zaran giderdi-ğinde, içinizden bir zümre, hemen Rab-lerine ortak koşarlar!

55. Kendilerine verdiklerimize karşı-
lık nankörlük etmeleri için (öyle yapar-
lar). O halde bir süre daha faydalanın;
fakat yakında hakikati bileceksiniz!

56. Bir de kendilerine rızık olarak
verdıklarımızden, mahiyetini bilmedik-
leri şeylere (putlara) pay ayırıyorlar.
Allah'a andolsun ki, iftira etmekte oldu-
ğunuz şeylerden mutlaka sorguya çeki-
leceksiniz!

(İslâm'dan önce bazı Araplar, ekinlerinden ve
hayvanlarından bir kısmını Allah ile putları ara-
sında bölüştürürler ve «Bu Allah'ın payı, bu da
tanrılarımızın payı» derlerdi. Allah için ayırdık-
larını misafirlere ve fakirlere harcarlar, tanrıları
için ayırdıklarını da onların huzurunda yapıla-

cak âyin vb. şeylere harcarlardı. Yukarıdaki
âyette buna işaret edilmektedir.)

57. Onlar, kızların Allah'a ait olduğu-
nu iddia ediyorlar. Hâşâ! Allah bundan
münezzehdir. Beğendikleri de (erkek
çocuklar) kendilerinin oluyor.

(Huzâa ve Kinâne kabileleri: «Melekler, Al-
lah'ın kızlarıdır» diyorlardı. Halbuki kendileri
kız çocuklarını diri diri toprağa gömüyorlardı.
Aşağıdaki âyetler onların kız çocuklarına karşı
takındıkları tavrı tasvir etmektedir.)

58. Onlardan birine kız müjdelendiği
zaman öfkelenmiş olarak yüzü kapkara
kesilir.

59. Kendisine verilen müjdenin kötü-
lüğünden dolayı kavminden gizlenir.
Onu, aşağılık duygusu içinde yanında
mı tutsun, yoksa toprağa mı gömsün!
Bakın ki, verdikleri hüküm ne kadar kö-
tüdür!

60. Kötü sıfat, ahirete inanmayanlar
içindir. En yüce sıfatlar ise Allah'a ait-
tir. Çünkü O, her şeyden üstün ve hik-
met sahibidir.

61. Eğer Allah, insanları zulümleri
yüzünden cezalandıracak olsaydı, yer-
yüzünde hiçbir canlı bırakmazdı. Fakat
onları takdir edilen bir müddete kadar
erteliyor. Ecelleri geldiği zaman onlar
ne bir saat geri kalabilirler ne de öne ge-
çebilirler.

62. Kendilerinin hoşlarına gitmeyen
şeyleri Allah'a isnat ediyorlar. En güzel
sonucun kendilerinin olduğunu anlatan
dilleri de yalanın örneğini veriyor. Hiç
şüphesiz onlar için sadece ateş vardır ve
onlar, (ateşe) terkolunacaklar.

63. Allah'a andolsun, senden önceki
ümmetlere de (peygamberler) gönder-
mişizdir. Fakat şeytan onlara işlerini
süslü gösterdi de (iman etmediler). İşte
o, bugün onların velisidir. Ve onlar için
elem verici bir azap vardır.

64. Biz bu Kitab'ı sana sırf hakkında
ihtilafa düştükleri şeyi insanlara açıkla-
yasın ve iman eden bir topluma da
hidayet ve rahmet olsun diye indirdik.

65. Allah gökten bir su indirdi ve onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltti. Şüphesiz ki bunda dinleyen toplum için bir ibret vardır.

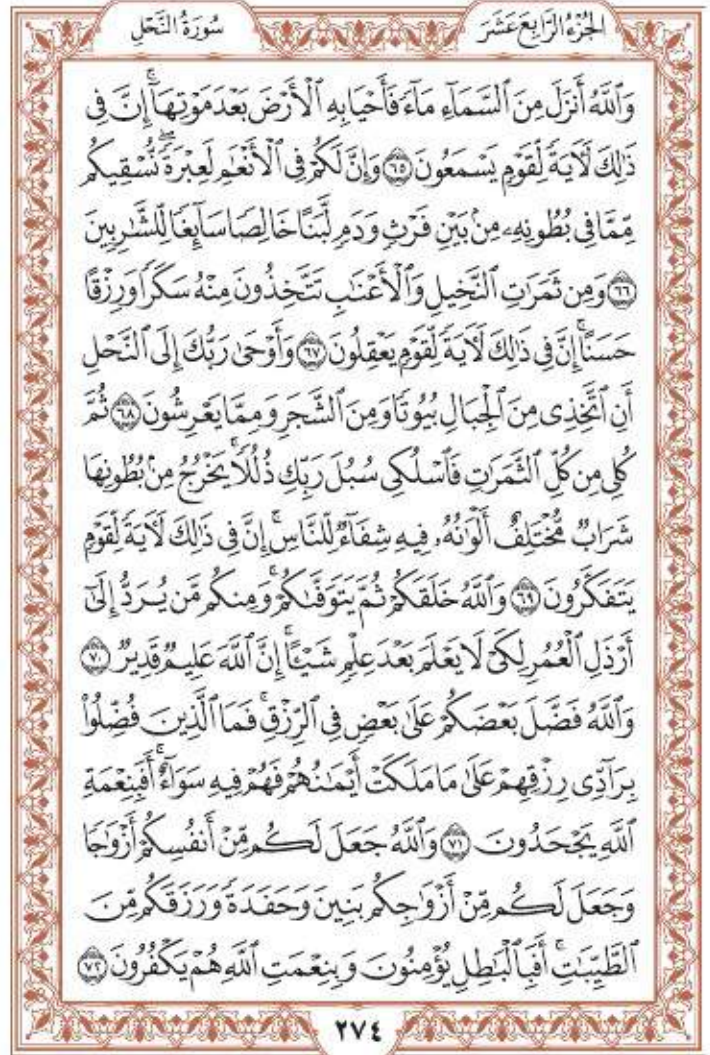
66. Kuşkusuz sizin için hayvanlarda da büyük bir ibret vardır. Zira size, onların karınlarındaki fişkı ile kan arasından (*gelen*), içenlerin boğazından kolayca geçen hâlis bir süt içiriyoruz.

67. Hurma ve üzüm gibi meyvelerden hem içki hem de güzel gıdalar edebilirsiniz. İşte bunlarda da aklını kullanan kimseler için büyük bir ibret vardır.

(Âyette geçen «seker» kelimesi, sarhoşluk veren şey, yani içki demektir. Bu âyet Mekke'de inmiştir ki, henüz o zaman içki haram kılınmış değildi. Bununla beraber yukarıdaki âyette içkinin «güzel rızık»tan ayrı zikredilmesi, Kur'an-ı Kerim'in daha o zaman dahi içkiyi hoş bir şey saymadığını gösterir. Böylece bir bakıma içkinin iyi bir rızık olmadığına dolaylı olarak işaret buyurulmuştur. Bundan sonra, sırasıyla, içkide bazı zahiri faydalar yanında - büyük bir kötülük bulunduğunu (Bakara, 215), sarhoş olarak namaz kılmanın haram olduğunu (Nisâ, 43) ve nihayet içkinin şeytanın işlerinden bir murdar olduğunu bildiren ve içki içmeyi yasaklayan (Mâide, 90-91) âyetler gelmiştir.)

68, 69. Rabbin bal arısına: Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları çardaklardan kendine evler (*kovanlar*) edin. Sonra meyvelerin her birinden ye ve Rabbinin sana kolaylaştırdığı yayılım yollarına gir, diye ilham etti. Onların kanlarından renkleri çeşitli bir şerbet (*bal*) çıkar ki, onda insanlar için şifa vardır. Elbette bunda düşünen bir kavim için büyük bir ibret vardır.

70. Sizi Allah yarattı; sonra sizi vefat ettirecek. Daha önce bilgili iken hiçbir şeyi bilmez hale gelsin diye sizden bazı

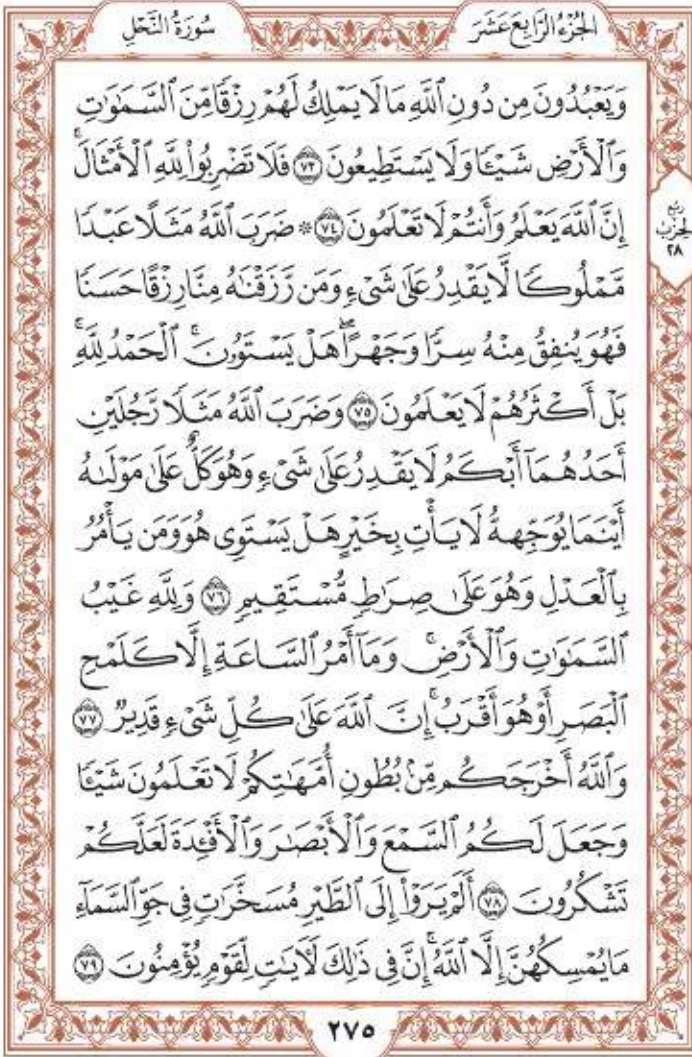

kimseler ömrün en kötü çağına kadar yaşatılacak Şüphesiz ki Allah bilgilidir, kudretlidir.

71. Allah kiminize kiminizden daha bol rızık verdi. Bol rızık verilenler, rızıklarını ellerinin altındakilere verip de bu hususta kendilerini onlara eşit kılmazlar. Durum böyle iken Allah'ın nimetini inkâr mı ediyorlar?

72. Allah size kendi nefislerinizden eşler yarattı, eşlerinizden de sizin için oğullar ve torunlar yarattı ve sizi temiz gıdalarla rızıklandırdı. Onlar hâla bātıla inanıp Allah'ın nimetine nankörlük mü ediyorlar?

lah'a mahsustur. Fakat onların çoğu (bunu) bilmezler.

(Allah Teâlâ bu âyette bir benzetme yapmıştır. Hürriyetine sahip olmayan köleler ile güzel bir rızık ile rızıklandırıldıktan sonra, onu fakir ve yoksullara harcayan hür ve zengin kimseler eşit olur mu? Elbette bunlar eşit olmazlar. İşte bunun gibi, Allah'tan başkasına tapanlar da taptıkları şeylerin köleleri durumundadırlar. Yalnızca Allah'a ibadet eden müminler ise hür kimselerdir. Onlar Allah'tan başka hiçbir gücün karşısında eğilmezler. Elbette ki bu iki gurup da eşit değildir.)

76. Allah, şu iki kişiyi de misal verir: Onlardan biri dilsizdir, hiçbir şey beceremez ve efendisinin üstüne bir yükür. Onu nereye gönderse bir hayır getiremez. Şimdi, bu adamla, doğru yolda yürüyerek adaleti emreden kimse eşit olur mu?

77. Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Kıyametin kopması ise, göz açıp kapama gibi veya daha az bir zamandan ibarettir. Şüphesiz Allah, her şeye kâdirdir.

78. Siz, hiçbir şey bilmezken Allah, sizi analarınızın kamından çıkardı; şükredesiniz diye size kulaklar, gözler ve kalpler verdi.

(«Siz hiçbir şey bilmezken» ifadesi için yapılmış izahlar vardır: 1. Siz babalarınızın sulbünde bulunduğunuz sırada sizden alınan misakı bilmezken. 2. Sizin için hükmedilen iyi veya kötü kaderi bilmezken. 3. Menfaatlerinize olan şeyleri bilmezken.)

79. Göğün boşluğunda emre boyun eğdirilmiş olarak uçuşan kuşları görmediler mi? Onları orada Allah'tan başkası tutamaz. Kuşkusuz bunda inanan bir toplum için ibretler vardır.

73. (Müşrikler) Allah'ı bırakıp da kendilerine göklerde ve yerde olan rızıkta hiçbir şey veremeyen ve buna asla güçleri yetmeyen şeylere (putlara) tapıyorlar.

74. Allah'a birtakım benzerler icat etmeyin. Çünkü Allah (her şeyi) bilir, siz ise bilemezsiniz.

75. Allah, hiçbir şeye gücü yetmeyen, başkasının malı olmuş bir köle ile katımızdan kendisine verdiğimiz güzel rızıkta gizli ve açık olarak harcayan (hür) bir kimseyi misal verir. Bunlar hiç eşit olurlar mı? Doğrusu hamd Al-

سُورَةُ النَّحْلِ

الجزء الرابع عشر

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ
الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ
وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثْنَا وَمِئَةً إِلَى حِينٍ
﴿٨٥﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ
الْجِبَالِ آكِنًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَائِلَ تَقِيكُمْ
الْحَرَّ وَسَرَائِلَ تَقِيكُمْ بِأَسْكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ
عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسَلِمُونَ ﴿٨٦﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٨٧﴾ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا
وَكَثُرُهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٨﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ
شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
﴿٨٩﴾ وَإِذَارَةُ الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ
يُنظَرُونَ ﴿٩٠﴾ وَإِذَارَةُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرِكًا هُمْ قَالُوا
رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ
فَأَلْقُوا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩١﴾ وَالْقَوْلُ إِلَى
اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامُ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٩٢﴾

٢٧٦

80. Allah, evlerinizi sizin için bir huzur ve sükûn yeri yaptı ve sizin için dar derilerinden gerek göç gününüzde, gerekse konaklama gününüzde, kolayca taşıyacağınız evler; yünlerinden, yapraklarından ve kıllarından bir süreye kadar (faydalanacağınız) bir ev eşyası ve bir ticaret malı meydana getirdi.

81. Allah, yarattıklarından sizin için gölgeler yaptı. Dağlarda da sizin için barmaklar yarattı. Sizi sıcaktan koruyacak elbiseler ve savaşta sizi koruyacak zırhlar yarattı. İşte böylece Allah, müslüman olmanız için üzerinize nimetini tamamlıyor.

82. (Ey Resûlüm!) Yine de yüz çevirirlerse, artık sana düşen ancak açık bir tebliğden ibarettir.

83. Onlar Allah'ın nimetini bilirler (itiraf ederler). Sonra da onu inkâr ederler. Onların çoğu kâfirdir.

(İmam Suddî'ye göre âyette zikredilen «Allah'ın nimeti» Allah Resûlü'nün peygamberliği'dir. Bunu, kendilerine gösterilen bunca mucizelerle tanıdıkları halde inatları yüzünden yine de inkâr ederler. İşte onlar Allah'ın adını ettiği bu ve benzeri nimetleri çok iyi bilirler, hatta onların Allah'tan olduğunu da kabul ederler. Fakat ibadete gelince, Allah'ın emirlerini değil kendi kötü nefislerinin emirlerini dinlerler. Bu âyet, ilim ve akıl sahibi olmak ile iman etmenin aynı şeyler olmadığını, imanın her şeyden üstünlüğünü ifade eder.)

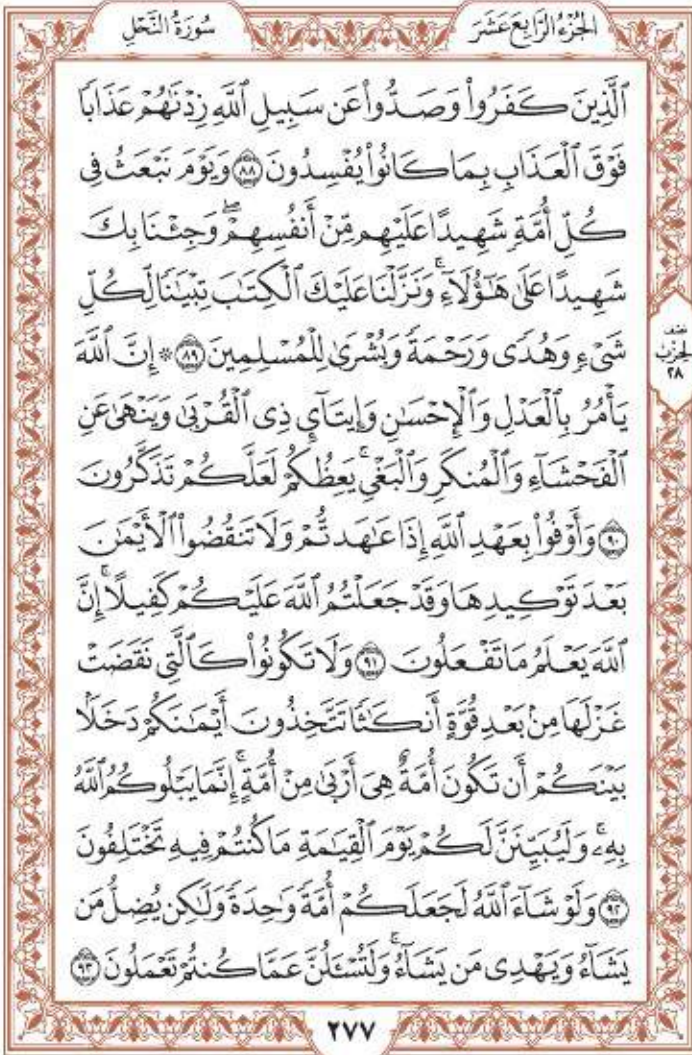
84. Her ümmetten bir şahit göndereceğimiz gün, artık ne kâfir olanlara

(özür dilemelerine) izin verilir ne de onların özür dilemeleri istenir.

85. O zulmedenler azabı gördüklerinde, artık onlardan azap hafifletilmez, onlara mühlet de verilmez.

86. (Allah'a) ortak koşanlar, ortak koştukları şeyleri gördükleri zaman derler ki: «Rabbimiz! İşte bunlar, seni bırakıp da tapmış olduğumuz ortaklarımızdır.» Onlar da bunlara: «Siz mutlaka yalancılarsınız» diye söz atarlar.

87. O gün Allah'a teslim (bayrağını) çekerler ve uydurmakta oldukları şeyler onlardan kaybolup gider.

(Allah Teâlâ bu âyette dünya nizamını sağlayan üç esası emrediyor; buna karşılık üç çirkin davranışı da yasaklıyor. Emrettiği esaslar: Adalet, ihsan ve akrabaya yardımdır. Yasakladıkları ise: Fuhuş, münker ve zulümdür.

Adalet: Her şeyi tam olarak yerine getirmek, herkesin hakkını vermek ve ölçülü davranmak demektir.

Ihsan: İyilik etmek, hayır yapmak, bağışta bulunmak ve emredilen şeyi gerektiği gibi yerine getirmek demektir. İbadette ihsan: Allah'ı görür gibi ibadet etmektir.

Akrabaya yardım: Uzak ve yakın akrabaya iyilik etmek, ihtiyaçlarını karşılamak ve onlara karşı iyi davranmak demektir.

Fahşâ: Yalan, iftira ve zina gibi söz veya fiille işlenen günah ve çirkinliklerdir.

Münker: Şeriat ve aklıselimin beğenmeyip fena kabul ettiği iş ve davranış demektir.

Bağy: İnsanlara karşı üstünlük iddia edip onları, zulüm ve baskı altında yaşatmak demektir. İşte Allah Teâlâ bu üç kötü şeyi de yasaklamıştır.)

91. Antlaşma yaptığınız zaman, Allah'ın ahdini yerine getirin ve Allah'ı üzerinize şahit tutarak, pekiştirdikten sonra yeminleri bozmayın. Şüphesiz Allah, yapacağınız şeyleri pek iyi bilir.

92. Bir toplum diğer bir toplumdaki (sayıca ve malca) daha çok olduğu için yeminlerinizi, aranızda bir fesat aracı edinerek ipliğini sağlamca büktükten sonra, çözüp bozan (kadın) gibi olmayın. Allah, bununla sizi imtihan etmektedir. Hakkında ihtilafa düşmekte olduğunuz şeyi kıyamet gününde mutlaka size açıklayacaktır.

93. Allah dileseydi hepinizi bir tek ümmet kılardı; fakat O, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir. Yaptıklarınızdan mutlaka sorumlu tutulacaksınız.

88. İnkâr edip de (insanları) Allah yolundan alıkoyanlar var ya, işte onlara, yapmakta oldukları bozgunculuklar sebebiyle, azaplarını kat kat artıracacağız.

89. O gün her ümmetin içinden kendilerine birer şahit göndereceğiz. Seni de hepsinin üzerine şahit olarak getireceğiz. Ayrıca bu Kitab'ı da sana, her şey için bir açıklama, bir hidayet ve rahmet kaynağı ve müslümanlar için bir müjde olarak indirdik.

90. Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.

94. Yeminlerinizi aranızda fesada araç edinmeyin, aksi halde (*İslâm'da*) sebat etmişken ayağınız kayar da insanları Allah yolundan alıkoymanız sebebiyle (*dünyada*) kötülüğü tadarsınız. Sizin için (*ahirette de*) büyük bir azap vardır.

95. Allah'ın ahdini az bir karşılığa değişmeyin! Şayet anlayan kimseler iseniz, şüphesiz Allah katında olan (*sevap*) sizin için daha hayırlıdır.

96. Sizin yanınızdaki (*dünya malı*) tükenir, Allah katındakiler ise bâkidir. Elbette sabırlı davrananlara yapmakta olduklarının en güzeliyle mükâfatlarını vereceğiz.

97. Erkek veya kadın, mümin olarak kim iyi amel işlerse, onu mutlaka güzel bir hayat ile yaşatırız. Ve mükâfatlarını, elbette yapmakta olduklarının en güzeli ile veririz.

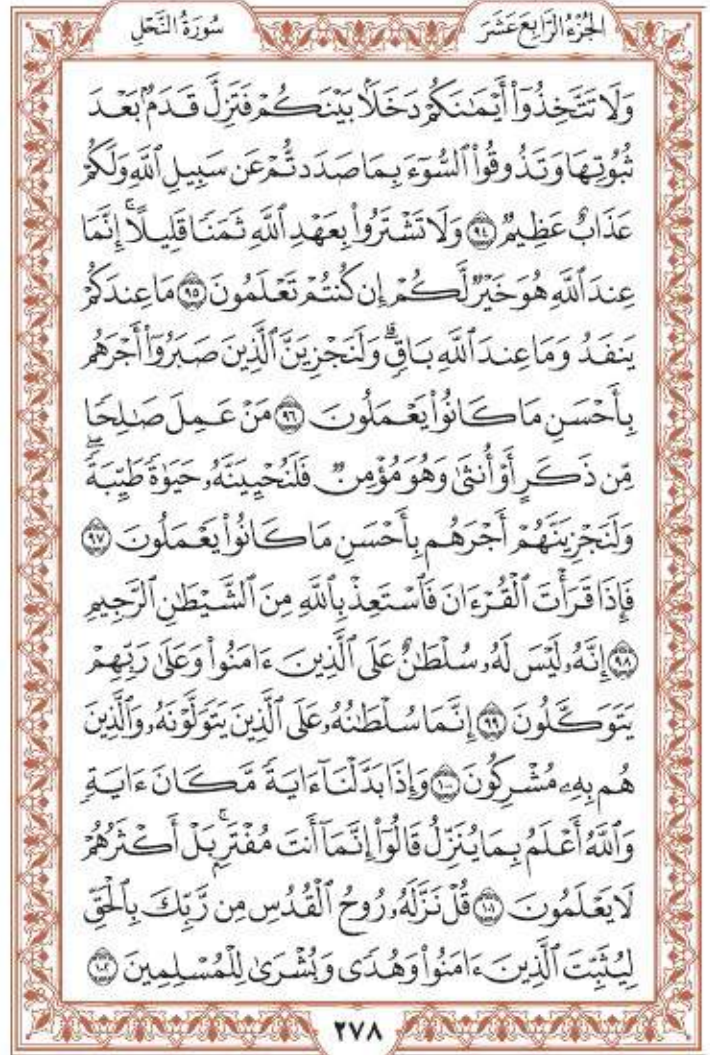
98. Kur'an okuduğun zaman o kovulmuş şeytandan Allah'a sığın!

(Allah Teâlâ, Kur'an okumak isteyen kimseye, önce şeytanın şerrinden Allah'a sığınmasını emretmektedir. Bu sığınma «Eûzü billâhi mineş-şeytanirracim» demekle olur. Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım demektir.)

99. Gerçek şu ki: İman edip de yalnız Rablerine tevekkül edenler üzerinde onun (*şeytanın*) bir hakimiyeti yoktur.

100. Onun hakimiyeti, ancak onu dost edinenlere ve onu Allah'a ortak koşanlardır.

101. Biz bir âyetin yerine başka bir âyeti getirdiğimiz zaman -ki Allah, neyi indireceğini çok iyi bilir- «Sen ancak bir iftiracısın» dediler. Hayır; onların çoğu bilmezler.

(Rivayete göre şiddet ifade eden bir âyet gelince kâfirler: «Muhammed bugün emrettiğini yarın yasaklayarak ashabıyla alay ediyor» diyorlardı. Bu âyet onlara bu konuda cevap teşkil eder. Nesh ve değiştirme, kulların maslahatına, ihtiyaçlarına göre Allah'ın bir lütfü olarak gerçekleşir. Bu durum, bir doktorun hastasına, tedavinin seyri boyunca bir ilaç vermişken değiştirip başka bir ilaç vermesine benzer. Binâenaleyh bir âyetin neshedilip yerine başka bir âyetin gönderilmesi, Allah'ın «ilim» sıfatına bir eksiklik getirmez, bilâkis «hakîm» olmasının bir eseridir.)

102. De ki: Onu, Mukaddes Rûh (*Cebraîl*), iman edenlere sebat vermek, müslümanları doğru yola iletmek ve onlara müjde vermek için, Rabbin katından hak olarak indirdi.

سُورَةُ النَّحْلِ

الْحِزْبُ الرَّابِعُ عَشَرَ

وَلَقَدْ تَعَلَّمْ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ
 الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ
 ﴿١٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ
 وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾ إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿١٦﴾
 مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ
 مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ
 صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ
 ﴿١٧﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى
 الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ
 ﴿١٨﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ
 وَأَبْصَرِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٩﴾ لَآجِرَمَ
 أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ
 لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثَمَّ جَهْدُوا
 وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١﴾

٢٧٩

103. Şüphesiz biz onların: «Kur'an'ı ona ancak bir insan öğretiyor» dediklerini biliyoruz. Kendisine nisbet ettikleri şahsın dili yabancıdır. Halbuki bu (*Kur'an*) apaçık bir Arapçadır.

(Müşrikler, insanları şüpheye düşürmek ve onların kalplerini çelmek maksadıyla, Kur'an'ı Peygamber'e Rum ve Hıristiyan dinine mensup Cebrâ veya Yaiş adında bir kölenin öğrettiğini ileri sürdüler. Halbuki köle, Rum olduğu için, Arapçayı doğru dürüst bilmiyordu. Kur'an'ın feshat ve belâğatı karşısında ise, bütün Arap edipleri hayretlerini gizleyememişlerdi. Kur'an indikten sonra, Kâbe duvarında askıda bulunan, en üstün şiirlerini bile askıdan almışlar ve «Kur'an varken bu şiir askıda kalmaz» diyerek, Kur'an'ın üstünlüğünü itiraf etmişlerdi. Arapçayı doğru dürüst bilemeyen yabancı bir köle böyle

üstün bir eser meydana getirebilir miydi? Elbetteki hayır. İşte yukarıdaki âyet onların bu tutarsız iddialarına cevap vermektedir.)

104. Allah'ın âyetlerine inanmayanlar yok mu, kuşkusuz Allah onları doğru yola iletmez ve onlar için elem verici bir azap vardır.

105. Allah'ın âyetlerine inanmayanlar, ancak yalan uydurur. İşte onlar, yalancılardan kendileridir.

106. Kim iman ettikten sonra Allah'ı inkâr ederse -kalbi iman ile dolu olduğu halde (*inkâra*) zorlanan başka- fakat kim kalbini kâfirliğe açarsa, işte Allah'ın gazabı bunlaradır; onlar için büyük bir azap vardır.

(Rivayet olunduğuna göre Kureyş kâfirleri, Ammar ile babası Yâsir ve anası Sümeyye'yi, zorla dinlerinden döndürmeye kalkıştılar. Onlar bunu kabul etmeyince, Sümeyye'nin iki ayağını iki deveye bağlayıp ters istikamette çektirerek parçaladılar. Yâsir'i de şehit ettiler. İslâm'da ilk şehitler bunlardır. Ammar ise, onların işkencelerine dayanamayarak, diliyle onların istedikleri şekilde inkâr etti. Durum Resûlullah (s.a.)'a bildirilince, «Ammar başından ayağına kadar imanla doludur. İman onun etine, kanına karışmıştır!» buyurduktan sonra Ammar'a: «Seni yine zorlarsa, istediklerini söyle» dedi. Bu durum, zorlama karşısında sadece dille inkâr etmenin caiz olduğuna bir delildir.)

107. Bu (*azap*), onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın kâfirler topluluğunu hidayete erdirmemesinden ötürüdür.

108. İşte onlar Allah'ın, kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir. Ve onlar gafillerin kendileridir.

109. Hiç şüphesiz onlar ahirette ziyan uğrayanların ta kendileridir.

110. Sonra şüphesiz Rabbin, eziyet edildikten sonra hicret edip, ardından da sabrederek cihad edenlerin yardımcısıdır. Bütün bunlardan sonra Rabbin elbette çok bağışlayan, pek esirgeyendir.

111. O gün, herkes gelip kendi canını kurtarmak için uğraşır ve herkese yaptığığının karşılığı eksiksiz ödenir, onlara asla zulmedilmez.

112. Allah, (ibret için) bir ülkeyi örnek verdi: Bu ülke güvenli, huzurlu idi; ona rızık her yerden bol bol gelirdi. Sonra onlar Allah'ın nimetlerine karşı nankörlük ettiler. Allah da onlara, yaptıklarından ötürü açlık ve korku sıkıntısını tattırdı.

(Bu ülkeden maksat Mekke'dir. Zira Mekkeliler Allah Resülü'nü yalanladılar ve nâil oldukları bunca refaha karşı nankörlük ettiler de arkasından yedi yıl korkunç kıtlığa uğradılar.)

113. Andolsun ki, onlara kendilerinden peygamber geldi de onu yalanladılar. Onlar zulmederlerken azap onları yakalayiverdi.

114. Artık, Allah'ın size verdiği rızıktan helâl ve temiz olarak yeyin, eğer (gerçekten) yalnız Allah'a ibadet ediyorsanız, onun nimetine şükredin.

115. (Allah) size, sadece ölü hayvanı kanı, domuz etini ve Allah'tan başkası adına kesilen hayvanı haram kıldı. Ancak kim mecbur kalırsa (başkalarının haklarına) saldırmaksızın, sınırı da aşmadan (bunlardan yiyebilir). Çünkü Allah çok bağışlayan, pek esirgeyendir.

116. Dillerinizin uydurduğu yalana dayanarak «Bu helâldir, şu da haramdır» demeyin, çünkü Allah'a karşı yalan uydurmuş oluyorsunuz. Kuşkusuz Al-

سُورَةُ النَّحْلِ

الجزء الرابع عشر

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوْفَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١١﴾ وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقٌ هَارِغِدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَقَهَا اللَّهُ لِيَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٣﴾ فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمْ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَأَشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَالْحَمَّ الْخَنِزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٥﴾ وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِيُفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنْ أَلَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يَفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾ مَتَّعَ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾ وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمًا مَا فَضَّلْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلٍ وَمَا ظَلَمْتَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

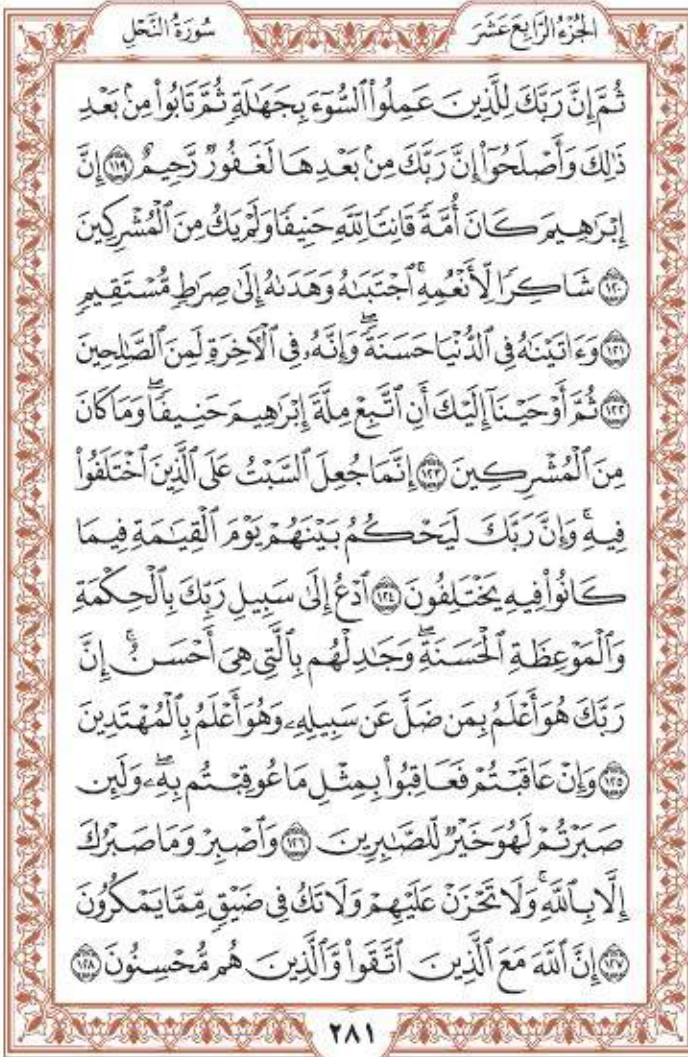
٢٨٠

lah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa eremezler.

(Bir kısım Araplar, kendi kendilerine bazı şeyleri helâl, bazıları da haram sayıyorlardı. Bazı hayvanları erkekler mahsus görüyorlar, kadınlara yasaklıyorlardı. İşte yukarıdaki âyet, onların bu durumlara işaret ederek, Allah'ın yasakladığı şeylerden başka bir şeyin haram olmayacağını bildirmektedir.)

117. (Kazandıkları) pek az bir menfaattir. Halbuki onlar için elem verici bir azap vardır.

118. Sana anlattıklarımızı, daha önce, yahudi olanlara da haram kılmıştık. Biz onlara zulmetmedik, fakat, onlar kendilerine haksızlık ediyorlardı.

119. Sonra şüphesiz Rabbin, cahillik sebebiyle kötülük yapan, sonra da bunun ardından tevbe edip durumunu düzeltenleri (bağışlayacaktır). Çünkü onlar tevbe ettikten sonra Rabbin elbet çok bağışlayan, pek esirgeyendir.

120. İbrahim, gerçekten Hakk'a yönelen, Allah'a itaat eden bir önder idi; Allah'a ortak koşanlardan değildi.

121. Allah'ın nimetlerine şükrediciydi. Çünkü Allah, onu seçmiş ve doğru yola iletmişti.

122. Ona dünyada güzellik verdik. Muhakkak ki o, ahirette de sâlihlerdendir.

123. Sonra da sana: «Doğru yola yönelerek İbrahim'in dinine uy! O müşriklerden değildi» diye vahyettik.

124. Cumartesi tatili, ancak onda ihtilaf edenlere (farz) kılınmıştı. Kıyamet günü Rabbin, muhakkak onların ihtilafa düştükleri şey hakkında aralarında hüküm verecektir.

125. (Resûlüm!) Sen, Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et! Rabbin, kendi yolundan sapanları en iyi bilendir ve O, hidayete erenleri de çok iyi bilir.

(Hakk'a dâvet açısından insanlar üç sınıfa ayrılabilir. Bu âyet-i kerime bu üç sınıfa yapılacak dâvet şeklinin bir özeti sayılmalıdır:

1. Akli selim sahibi ve eşyanın hakikatini öğrenen araştırmacı âlimler. Dâvette «hikmet» ile davranma bunlar içindir. Zira hikmet, kesin olan delillerdir.

2. Halkın çoğunluğunu teşkil eden ve henüz sağlam fıtratını koruyan orta sınıf. Güzel öğüt bunlar içindir.

3. Mücadeleci, inatçı ve düşman kimseler. Mücadele yolunun en güzeliyle dâvet edilmesi istenenler de bunlardır. Zira unutmamak gerekir ki, Allah Hz. Musa'nın Firavun'a bile yumuşak sözle dâvette bulunmasını emretmiştir.)

126. Eğer ceza verecekseniz, size yapılan işkencenin misliyle ceza verin. Ama sabrederseniz, elbette o, sabredener için daha hayırlıdır.

(Resûlullah (s.a.), Uhud savaşında amcası Hz. Hamza'yı kâfirler tarafından burnu ve kulakları kesilmiş, ciğeri çıkarılmış bir şekilde görünce: «Allah'a andolsun ki, eğer Allah bana zafer verirse senin yerine yetmiş kişiyi böyle yapacağım!» diye yemin etti. Bunun üzerine yukarıdaki âyet indi. Resûlullah (s.a.) yeminine keffâret verdi ve onu uygulamadı.)

127. Sabret! Senin sabrın da ancak Allah'ın yardımı ile. Onlardan dolayı kederlenme; kurmakta oldukları tuzaktan kaygı duyma!

128. Çünkü Allah, (kötülükten) sakınanlar ve güzel amel edenlerle beraberdir.